

POZNAJEMY NIEZNANY ŚWIAT

Znalazłeś się w Nieznanym Świecie! Stoisz przed najciekawszą częścią podróży! Przyszedł czas, aby wykorzystać to wszystko, czego dowiedziałeś się do tej pory. Zanim przystąpisz do działania, zastanów się, czy któreś z poniższych zdań nie jest Ci przypadkiem bliskie?

„Pewnie nie robię tego dobrze.”

„Nie jestem pewien, czy potrafię znaleźć na to czas.”

„Nic o tym nie wiem. Nie dam sobie rady.”

„To nie jest zajęcie dla mnie. Nigdy nie byłem w tym dobry.”

„Innym to się nie spodoba.”

„Nikogo to nie obchodzi.”

„Lepiej zrobi to ktoś, kto jest ekspertem.”

„Dlaczego ja? – A dlaczego nie!”

Oto kilka powodów mogących Cię ostatecznie przekonać:

- Niepełnosprawni mają prawo do takiego samego życia jak my.
- Każdy czuje obawę i niepewność, gdy znajdzie się w nowej sytuacji.
- Nikt nie spodziewa się, że będziesz idealny. Oni potrzebują zwykłego, ciepłego kontaktu ze zwykłymi ludźmi, robiącymi zwykłe rzeczy.
- Istnieje wiele rzeczy i wielu ludzi, którzy mogą Ci pomóc.
- Powinieneś chcieć pomagać młodym ludziom osiągnąć pełnię ich możliwości fizycznych, psychicznych, duchowych i intelektualnych. Nikt nie potrzebuje tej pomocy tak bardzo jak oni.

A teraz kilka dobrych rad:

1. Każdy harcerz-zuch musi czuć się pełnoprawnym członkiem Twojej drużyny.
2. W miarę możliwości – wszystko, co planujesz – dostosuj do potrzeb, oczekiwań i możliwości każdego z twoich harcerzy, zuchów – tak, aby każdy z nich mógł w pełni przeżywać Harcerstwo.
3. Wasza wędrowka po Nieznanym Świecie musi znaleźć akceptację wszystkich członków drużyny.
4. Pomoc rodziców i opiekunów dziecka niepełnosprawnego zapewni Ci możliwość osiągnięcia zamierzonych celów.
5. Pytaj i proś o radę ludzi, którzy znają Nieznany Świat – unikniesz w ten sposób wielu problemów i kłopotów.

NA POSZUKIWANIE NIEZNANEGO ŚWIATA

Jak znaleźć Nieznany Świat? – To pytanie, na które znajdziesz tu odpowiedź. Poznaliście cel podróży, znacie już język, którym będziecie się posługiwali, macie już wyobrażenie o Nieznanym Świecie. Wyprawa w jego kierunku musi odbyć się według sporządzonej przez Was mapy.

GEOGRAFIA PODRÓŻY

Rozdział, w którym znajdziesz podstawowe informacje o placówkach, gdzie przebywają dzieci i młodzież niepełnosprawna. Spytasz: co to za miejsca? W tych miejscach przebywają dzieci i młodzież, które ze względu na uwarunkowania wychowawcze, psychiczne czy zdrowotne nie mogą normalnie funkcjonować wśród rówieśników, znajdują tam opiekę.

Stwarza im się tam możliwość nauki, rozwoju zainteresowań i przygotowuje do życia w społeczeństwie.

Czy wiesz, że:

- w szkołach specjalnych uczy się blisko 130 000 dzieci i młodzieży niepełnosprawnej
- w domach dziecka przebywa prawie 18 000 dzieci
- w ośrodkach wychowawczych przebywa blisko 38 000 dzieci i młodzieży
- pogotowia opiekuńcze przyjmują w ciągu roku prawie 12 000 dzieci.

Specjalny ośrodek szkolno-wychowawczy

Jest to placówka z internatem dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej: upośledzonych umysłowo, niesłyszących i słabo słyszących, niewidomych i słabo widzących, przewlekle chorych, niepełnosprawnych ruchowo, niedostosowanych społecznie, zagrożonych uzależnieniem, z zaburzeniami zachowania.

Ośrodki te mają za zadanie przygotować swoich wychowanków do samodzielnego udziału w życiu społecznym.

Szkoła podstawowa, zawodowa/ specjalna

Są to szkoły, do których uczęszczają dzieci i młodzież, skierowani przez poradnię psychologiczno-pedagogiczną. Dzieci obowiązują specjalny program i tok nauczania. Szkoły te funkcjonują jak inne placówki oświatowe.

Szkoła życia

Do szkoły uczęszczają dzieci, młodzież i osoby dorosłe głębiej upośledzone umysłowo. Placówki te są organizowane przy specjalnych ośrodkach szkolno-wychowawczych i szkołach specjalnych. Zadaniem szkoły jest przygotowanie wychowanków do życia społecznego.

Dom pomocy społecznej

To placówka, w której przebywają dzieci i młodzież oraz osoby dorosłe. Placówka zapewnia dożywotnią opiekę swoim pensjonariuszom. W domach pomocy społecznej funkcjonują klasy szkoły specjalnej i szkoły życia. Podstawową formą działalności dydaktycznej są warsztaty terapii zajęciowej dla dzieci i młodzieży oraz osób dorosłych.

Sanatorium

Jest to placówka rehabilitacyjna. Pobyt w sanatorium trwa od 4 do 12 tygodni. Stosowana terapia, zabiegi medyczne i różnorodne zajęcia uzależnione są od rodzaju schorzenia (np.: choroby układu krążenia, układu oddechowego, narządów ruchu i inne) kuracjuszy. W sanatoriach dzieci i młodzież realizują program szkolny.

Szpital

W szpitalach dziecięcych, a także na oddziałach dziecięcych w szpitalach miejskich przebywają dzieci, które ze względu na stan zdrowia muszą być pod stałą opieką medyczną. Po różnorodnych zabiegach leczniczych (które odbywają się najczęściej w godzinach przedpołudniowych) odbywają się lekcje przyłóżkowe, a także różnorodne zajęcia wychowawcze.

Młodzieżowy ośrodek socjoterapii

Przeznaczony jest dla młodzieży niedostosowanej społecznie, z zaburzeniami zachowania, zagrożonej uzależnieniem. Ośrodek zapewnia swoim wychowankom całodobową opiekę,

naukę i terapię. W placówkach tych przebywa młodzież w wieku 15-17 lat. Z reguły są to ośrodki koedukacyjne.

Młodzieżowy ośrodek wychowawczy

Jest to zakład przeznaczony dla młodzieży niedostosowanej społecznie. Jego zadaniem jest przygotowanie młodzieży do samodzielnego życia zgodnego z normami prawnymi i społecznymi. Ośrodek zapewnia swoim wychowankom naukę, zajęcia specjalistyczne, całodobową opiekę. Na miejscu w ośrodku jest zorganizowana szkoła podstawowa i zawodowa lub średnia. Na przebywanie poza ośrodkiem wychowankowie otrzymują przepustkę, istnieją też pewne ograniczenia w zakresie przebywania osób z zewnątrz w ośrodku.

Pogotowie opiekuńcze

Jest to placówka przeznaczona dla dzieci wymagających doraźnej opieki całodobowej. Celem pracy pogotowia jest przygotowanie dziecka do powrotu do rodziny lub umieszczenie go w placówce wychowawczej. Czas przebywania dziecka w placówce nie powinien przekraczać 3 miesięcy. Wychowankowie realizują program szkolny. Jest to placówka koedukacyjna.

Schronisko dla nieletnich

Jest to specjalna placówka opieki całkowitej o charakterze diagnostyczno-resocjalizacyjnym, przeznaczona dla nieletnich w wieku powyżej 13 lat, skierowanych do schroniska na podstawie postanowienia sądu, sędziego rodzinnego lub prokuratora. Placówka działa przez cały rok.

Zakład poprawczy

Zakład poprawczy jest specjalną placówką o charakterze resocjalizacyjnym. Jego zadaniem jest resocjalizacja nieletnich zmierzająca do zmiany ich postaw wobec siebie i innych, zapewniająca prawidłowy rozwój osobowości, kształtowanie pozytywnych zainteresowań oraz przestrzeganie przyjętych zasad współżycia społecznego. Tworzy się zakłady poprawcze o różnym charakterze w zależności od stopnia zdemoralizowania nieletnich. W zakładach takich przebywają nieletni w wieku od 13 do 21 lat, którzy popełnili czyn karalny. Istnieją duże ograniczenia w przebywaniu osób postronnych na terenie zakładu. Wychowankom nie wolno samowolnie oddalać się z terenu zakładu, na każdorazowe wyjście wymagana jest przepustka lub zgoda wychowawcy.

Kuratorski ośrodek pracy z młodzieżą

KOP z młodzieżą tworzone są przy sądach dla nieletnich. Liczba dzieci biorących udział w zajęciach w ośrodku nie powinna przekraczać 20 osób. Działa on przez cały rok, jednak właściwy sąd może zawiesić, jego działalność na okres wakacji, ferii i innych przerw w nauce. Do ośrodków kierowani są nieletni na podstawie orzeczeń sądowych. Z ośrodków mogą korzystać też inne dzieci, które wymagają szczególnej opieki wychowawczej. Są placówki działające na zasadzie świetlic środowiskowych. Organizowane są tam zajęcia kulturalno-oświatowe, sportowe, pomoc w nauce itp.

Dom dziecka

Jest to placówka, która dzieciom i młodzieży pozbawionym trwale lub okresowo opieki rodziny zapewnia opiekę i wychowanie, przygotowuje do samodzielnego życia. Jest to placówka koedukacyjna. Wychowankowie uczęszczają do szkół odpowiednich do lokalizacji danego domu.

Nauczanie indywidualne

Dzieci i młodzież, która z powodów zdrowotnych nie może uczęszczać do szkoły, jest objęta nauczaniem w domu rodzinnym. Adresów tych dzieci należy szukać w ewidencji szkoły, w rejonie której mieszkają.

MAPA PODRÓŻY

Rozdział, w którym znajdziecie kilka rad dotyczących wykonania mapy terenu, na którym działacie z zaznaczeniem miejsc, gdzie przebywają osoby niepełnosprawne.

Zawarte tu propozycje możecie rozszerzać według własnych potrzeb i pomysłów. Jeśli uda się Wam wykonać mapę w sposób niezwykle, nietypowy, jeżeli uznacie, że jest ona warta pokazania, to prześlijcie ją do Głównej Kwatery, a weźmie udział w organizowanej przez nas wystawie.

Przygotowanie Mapy Podróży podzieliliśmy na trzy etapy (odpowiadające kolejnym zbiórkom drużyny):

Temat zbiórki: przygotowanie drużyny do zwiadu

Cel zbiórki:

- zdobyć podkład kartograficzny
- nauka posługiwania się mapą terenu

Zdobycie podkładu kartograficznego, czyli dowolnej mapy terenu, na którym działacie, nie powinno stwarzać większych problemów. Mogą to być plany w skalach 1:1000 i 1:5000, które można zdobyć w urzędach miasta lub gminy, a także mapy w skalach 1:10 000 i 1:25 000, które są do kupienia w księgarniach.

W czasie zbiórki należy zapoznać drużynę z wiadomościami zawartymi w rozdziale *Geografia Podróży*. Okażą się one niezbędne przy zbieraniu materiałów w terenie.

Mapa lub plan mogą posłużyć do zabawy w zaznaczanie miejsc charakterystycznych dla Waszego obszaru działania (szkoła, miejsca użyteczności publicznej i inne).

Temat zbiórki: zwiad terenowy

Cel zbiórki:

- zlokalizowanie w terenie miejsc przebywania osób niepełnosprawnych
- zebranie informacji o tych miejscach
- zarejestrowanie wszelkich miejsc związanych z niepełnosprawnymi

Zastępy wyruszające w teren mają za zadanie zdobyć następujące informacje: adres placówki i jej pełną nazwę. Dodatkowo będą cenne wszelkie wiadomości na temat: dostępności takich miejsc, jak sklepy, urzędy, dworce itp. dla osób niepełnosprawnych.

Wasza mapa może zawierać także informacje o miejscach, gdzie znajdują się wszelkie znaki drogowe „Uwaga niepełnosprawni” (Niewidomi, Szpital itp.).

Temat zbiórki: wykonanie Mapy Podróży

Cel zbiórki:

- podsumowanie zwiadu
- sporządzenie legendy mapy
- zaznaczenie miejsc, gdzie przebywają niepełnosprawni na Waszym terenie działania

Zbiórkę można zacząć od międzyzastępowego konkursu na znaki graficzne określające miejsca przebywania niepełnosprawnych (jest to zadanie, do którego zastępy przygotowują się między zbiórkami). Wykonane prace plastyczne posłużą do zorganizowania wystawy w harcówce.

Najlepsze pomysły wykorzystajcie do sporządzenia Mapy Podróży. Poszczególne zastępy, zdając relację ze zwiadu, zaznaczą na podkładzie kartograficznym miejsca, o których zdobyły informacje.

Kopię mapy możecie przysłać na adres Głównej Kwatery ZHP. Najciekawsze zostaną zaprezentowane na wystawie „Odkrywcy Nieznanego Świata”.

TAKI SAM

Rozdział, z którego dowiesz się, jak powinna działać drużyna harcerska lub gromada zuchowa, do której trafi dziecko niepełnosprawne.

Aby w Twojej drużynie-gromadzie mógł pojawić się i przeżywać harcerstwo w gronie rówieśników niepełnosprawny harcerz-zuch, musisz być dobrze przygotowany pod względem teoretycznym, gotowy na pokonywanie trudności.

Postępuj według następującego planu:

1. Pełna akceptacja
2. Nawiązanie kontaktu
3. Konstrukcja planu pracy
4. Dobór form i metod pracy
5. Wsparcie w działaniu

PEŁNA AKCEPTACJA

Niepełnosprawny harcerz, zuch poczuje się pełnoprawnym członkiem Twojej drużyny tylko wtedy, gdy wszyscy jej członkowie świadomie zaakceptują jego obecność, jego uczestnictwo w ziórkach – w życiu drużyny. Najpierw znajdź akceptację wśród Rady Drużyny. Na jej spotkaniu przedstaw propozycję przyjęcia do drużyny dziecka niepełnosprawnego.

Omówcie:

- związane z tym problemy
- zastanówcie się, jak dostosować program do nowej sytuacji
- jak nawiązać kontakt ze środowiskiem rodzinnym dziecka
- kto może Wam pomóc, jakiej pomocy oczekujecie
- w jaki sposób przedstawić ten pomysł na ziórcie drużyny

Zbiórka drużyny, na której chcesz zaproponować udział w kolejnym etapie naszej podróży – Nasz Nieznany Świat – przyjęciu do drużyny dziecka niepełnosprawnego, powinna poruszać m.in. zagadnienia:

- podsumowanie realizacji dotychczas wykonanych zadań programu (zdobyta wiedza, mapa podróży)
- przedstawienie integracji jako głównego celu programu (co to jest? jak ją rozumieją harcerze? itp.)
- złożenie propozycji (rzetelnie przedstawiając związane z tym problemy, analizując sposoby dostosowania się do nowej sytuacji itp.) dotyczącej przyjęcia nowego członka drużyny

W trakcie zbiórki zainicjuj dyskusję, podczas której spróbujcie znaleźć odpowiedź na pytania:

- Czy myślicie, że osoba niepełnosprawna może uczestniczyć w naszych ziórkach?

- Jak byście się czuli, gdyby była ona w naszej drużynie?
- Co mogłoby się w drużynie zmienić?
- Co moglibyśmy i powinniśmy zmienić, by stawić czoła temu wyzwaniu?
- Czego specjalnego będzie potrzebować nasza drużyna?
- Czy konieczna indywidualizacja zadań nie wpłynie na poczucie niesprawiedliwości (czy nie poczują się dotknięci, kiedy

NAWIĄZANIE KONTAKTU

Aby dziecko niepełnosprawne mogło stać się członkiem Waszej drużyny, konieczna jest pełna akceptacja jego środowiska rodzinnego. Starannie przygotuj się do pierwszej wizyty w domu rodzinnym dziecka, która zadecyduje o powodzeniu realizacji pomysłu.

W rozmowie z rodzicami lub opiekunami powinieneś:

- przedstawić: co to jest harcerstwo i jak zorganizowana jest Wasza drużyna
- zdobyć jak najwięcej informacji o dziecku
- zaproponować wstąpienie dziecka do drużyny i przedstawić, co dotychczas w tym celu zostało zrobione
- omówić, co dziecko będzie robiło w drużynie
- określić, jakiej pomocy oczekujecie od rodziców dziecka
- uzyskać informację o niepełnosprawności dziecka i jego możliwościach

KONSTRUKCJA PLANU PRACY

Dotychczasowy plan pracy w momencie podjęcia decyzji o przyjęciu niepełnosprawnego członka drużyny musi ulec częściowej modyfikacji. Wprowadzając zmiany postępuj według zasad:

- wszystkie przedsięwzięcia planuj tak, by zminimalizować niedogodności, aby mógł w nich wziąć udział harcerz niepełnosprawny (nawet najbardziej szalone pomysły, po gruntownym przemyśleniu i dobrym przygotowaniu organizacyjnym, będą dostępne dla każdego z nich!)
- zapewnij możliwość uczestniczenia Twojemu niepełnosprawnemu harcerzowi, zuchowi w każdym elemencie zbiórki
- przydzielaj zadania tak, aby każdy był aktywny i nie odczuwał swojej inności
- jednakowo traktuj wszystkich
- ustalając listę potrzeb Twojego niepełnosprawnego harcerza, weź w szczególności pod uwagę:
 - ◆ transport: na zbiórki i do domu, na wyprawy, wędrowniki, obozy
 - ◆ dostępność: budynku, w którym odbywacie zbiórki; harcówki; toalety
 - ◆ konieczna pomoc: na zbiórkach, ubieranie, toaleta, gry i zabawy, w czasie biwaków, wypraw i obozów
 - ◆ potrzeby socjalne i emocjonalne: możliwości fizyczne, oczekiwania i marzenia
 - ◆ potrzeby specjalne: medyczne, narzędzia, przybory, sprzęt

DOBÓR WŁAŚCIWYCH FORM PRACY

Dobór właściwych form pracy zapewni każdemu harcerzowi, w tym niepełnosprawnemu, aktywny udział w życiu drużyny.

Pamiętaj:

- pewne rodzaje niepełnosprawności (zarówno fizyczne, jak i psychiczne) mogą być przeszkodą w stosowaniu tych samych zasad w stosunku do wszystkich
- wybieraj gry i zabawy, w których zawsze będzie mógł uczestniczyć niepełnosprawny, czasami czynnie lub jako sędzia czy organizator
- są zajęcia, podczas których niepełnosprawność danej osoby zupełnie nie przeszkadza, może ona osiągać tak samo wysokie wyniki jak wszyscy inni
- są zajęcia, których niepełnosprawny nie może wykonać tak samo dobrze jak inni. W takiej sytuacji powinieneś zmienić nieco zasady, tak by dawały one równe szanse wszystkim
- zmieniaj składy zespołów, nie przemieszczaj tylko niepełnosprawnych, lecz wszystkich. Dodaj instruktora-harcera starszego, by wspierał grupę, w której są niepełnosprawni
- nie bój się ustalać zasady i je egzekwować, pod warunkiem, że są one sensowne i uzasadnione, niepełnosprawne dziecko musi umieć ponosić porażki
- możliwie często zmieniać formy pracy, każdą z nich na pewno uda Ci się dostosować do możliwości każdego harcerza, zucha
- gdy masz wątpliwości, skorzystaj z pomocy i rady
- aby proponowane przez Ciebie formy były bezpieczne, tzn. uwzględniały stan zdrowia i możliwości psychoruchowe Twoich harcerzy, ale również w miarę możliwości wspierały proces rehabilitacji
- realizować program zdobywania stopni i sprawności

WSPARCIE W DZIAŁANIU

Problemy, które spotkasz w trakcie realizacji programu, pomogą Ci rozwiązać ludzie, którzy znają Nieznany Świat. Zwracaj się do nich ze swoimi wątpliwościami i zapytaniami – pomogą Ci we właściwym doborze form pracy i metod postępowania.

Jeśli zdecydujesz się poprosić kogoś o pomoc, jasno sprecyzuj, o jaki rodzaj pomocy Ci chodzi i upewnij się, że dobrze zrozumiał, do czego się zobowiązał. Pamiętaj, że Twoi pomocnicy będą także potrzebować Twego wsparcia, porady, podziękowania, nagrody. Swoich sprzymierzeńców szukaj:

- wśród rodziców i opiekunów – oni najlepiej znają i rozumieją Twoich harcerzy
- wśród nauczycieli i wychowawców
- wśród instruktorów namiestnictw i referatów Nieprzetartego Szlaku
- wśród ludzi, którym los niepełnosprawnych nie jest obojętny, którzy dysponują środkami finansowymi, mogącymi wesprzeć działalność Twojej drużyny
- wśród organizacji pozarządowych zajmujących się problemami osób niepełnosprawnych

NASZ NIEZNANY ŚWIAT

Rozdział, z którego dowiesz się: jak zorganizować drużynę harcerską lub gromadę zuchową na terenie placówki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej, jak rozpocząć działalność, zaplanować pracę, gdzie i jak szukać wsparcia i pomocy.

Rozpoczęcie działania na terenie zakładu zamkniętego wymagać będzie od Ciebie postępowania zgodnego z następującym planem:

1. Zwiad – wywiad
2. Akceptacja
3. Rozpoczęcie działania
4. Zdobycie sojuszników

5. Drużyna harcerska – gromada zuchowa

ZWIAD – WYWIAD

Spróbuj dowiedzieć się możliwie wiele o terenie Twojego przyszłego działania. I tak:

- znając nazwę zakładu, wykorzystaj informacje zawarte w rozdziale „Geografia Podróży”
- postaraj się zdobyć jak najwięcej informacji, wykorzystując „własne źródła” (przyjaciół drużyny, którzy mogą mieć związek z zakładem)

W czasie Twojej pierwszej wizyty na terenie zakładu (spotkanie z dyrekcją, pedagogiem lub innym pracownikiem) musisz:

- zaproponować zorganizowanie przez Twoją drużynę imprezy (np. z okazji różnych uroczystości: Mikołajki, Andrzejki, karnawał i inne) dla mieszkańców
- opowiedzieć o pracy Twojej drużyny
- zdobyć jak najwięcej informacji o polu Twojej przyszłej służby (ile i jakie dzieci przebywają w zakładzie, charakter ich niepełnosprawności, wszelkie ograniczenia związane z przebywaniem na terenie zakładu – regulamin wewnętrzny i rozkład dnia)
- zaprosić przedstawiciela Rady Pedagogicznej na zbiórkę dotyczącą programu Odkrywcy Nieznanego Świata

AKCEPTACJA

Wszystko, co zrobisz w Naszym Nieznanym Świecie, musi znaleźć akceptację:

- Twoich harcerzy, zuchów (patrz: Pełna akceptacja rozdział „Taki sam”)
- pracowników zakładu (poprzez: rozmowę z przedstawicielem dyrekcji zakładu, udział w zebraniu pracowników pedagogicznych zakładu, organizację pierwszej imprezy – patrz: Rozpoczęcie działania)
- mieszkańców zakładu (patrz: Rozpoczęcie działania)

ROZPOCZĘCIE DZIAŁANIA

Najważniejsze jest staranne przygotowanie i przeprowadzenie pierwszej imprezy. Od tego będzie zależała skuteczność Twojej dalszej służby w zakładzie.

Postępu według następujących wskazówek:

- musisz mieć czas na solidne przygotowanie (świadczą o tym będzie o Twojej sprawności organizacyjnej), dlatego zaplanuj termin imprezy co najmniej z miesięcznym wyprzedzeniem
- w etapie planowania przedsięwzięcia skorzystaj w miarę możliwości z doświadczenia instruktorów Nieprzetartego Szlaku (szukaj kontaktu w macierzystej komendzie harcerskiej)
- postaraj się, aby przygotowanie tego przedsięwzięcia jak najmniej absorbowало pracowników zakładu – oni i tak borykają się z problemami w codziennej pracy
- tak przygotuj program imprezy, aby był on dostosowany do możliwości mieszkańców jak i Twoich harcerzy, zuchów (zadbaj, aby każdy z nich aktywnie uczestniczył i dobrze się bawił)
- na imprezę zaprosz koniecznie wszystkich pracowników zakładu
- impreza powinna być przeprowadzona zgodnie z metodą harcerską
- zakończenie imprezy powinno pozostawiać wśród dzieci „niedosyt” – chęć do kolejnych spotkań

- na koniec zapowiedz termin ponownego spotkania

ZDOBYWANIE SOJUSZNIKÓW

Wszyscy ci, którzy mogą pomóc Ci w Twojej działalności na terenie zakładu (nie tylko pracownicy pedagogiczni, ale także obsługi i administracji), staną się sojusznikami obserwując sprawność Twojego działania i atrakcyjność Waszych propozycji. Stopniowo włączaj ich do współpracy, proś o pomoc i wsparcie.

Ważnym elementem Twojej działalności będzie pozyskiwanie środków finansowych (ułatwią i uatrakcyjnią program), których szukaj poza zakładem, gdyż te borykają się z problemami finansowymi.

W tej sferze sojuszników znajdziesz:

- w macierzystej komendzie harcerskiej
- w prywatnych firmach i przedsiębiorstwach (zwracając się do nich z prośbą o wsparcie swojej działalności)
- wśród ogółu społeczeństwa (prowadząc działalność „handlową”, usługową i inną w ramach imprez organizowanych przez władze lokalne z okazji różnorodnych świąt i obchodów)

DRUŻYNA HARCERSKA – GROMADA ZUCHOWA

W przypadku gdy Wasza działalność spotka się z pełną akceptacją wśród dzieci niepełnosprawnych i pracowników zakładu, spróbujcie zaproponować zorganizowanie tam drużyny harcerskiej – gromady zuchowej. Zwróć się z tą propozycją do macierzystej komendy harcerskiej, przedstaw wasze dotychczasowe działania, Twoje spostrzeżenia itp. Wspólnie zdecydujcie, w jakiej formie organizacyjnej prowadzić dalszą działalność harcerską wśród tych dzieci.

NA NIEPRZETARTYM SZLAKU

Rozdział, z którego dowiesz się, jak podjąć wspólne działanie Twojej drużyny harcerskiej czy gromady zuchowej z drużyną NS.

Wspólne działanie z drużyną, gromadą NS da Tobie i Twoim harcerzom wiele niezapomnianych przeżyć i niecodziennych wrażeń.

Aby wejść na Nieprzetarty Szlak, musisz działać zgodnie z następującym planem:

1. Propozycja – akceptacja
2. Informacja
3. Pierwsze spotkanie
4. Pierwszy raz
5. Wspólnie ku harcerskiej przygodzie

PROPZYCJA – AKCEPTACJA

Pomysł na wspólne przeżywanie harcerstwa musi znaleźć akceptację:

- wśród Twoich harcerzy, zuchów (patrz: Pełna akceptacja, rozdział „Taki sam”)
- wśród harcerzy drużyny, gromady Nieprzetartego Szlaku (patrz Pierwsze spotkania)

INFORMACJA

Podjęcie współpracy musi być poprzedzone zdobyciem różnorodnych informacji na temat:

- ruchu metodyczno-programowego Nieprzetarty Szlak (patrz: Przygotowanie do wyprawy – rozdział „Nieprzetarty Szlak”)
- drużyny, z którą chcesz podjąć współpracę (rodzaj niepełnosprawności harcerzy, zuchów, liczebność, dane personalne drużynowego i inne; informacje te zdobędziesz w macierzystej komendzie harcerskiej)

PIERWSZE SPOTKANIE

Pierwszy kontakt z drużyną NS nawiąż poprzez jej drużynowego. Zaproś go na odprawę Twojej Rady Drużyny.

Omówcie:

- propozycje wspólnego działania
- informacje na temat charakteru drużyny NS, zasad jej funkcjonowania i jej planów i zamierzeń
- omówcie problemy, z jakimi boryka się drużyny NS
- przedstaw swoją drużynę
- ustalcie termin i program pierwszego spotkania drużyn

PIERWSZY RAZ

Ważnym czynnikiem dla stałej współpracy drużyn jest staranne przygotowanie pierwszej wspólnej zbiórki. I tak:

- musi być poprzedzona omówieniem jej na zbiórkach zastępów i drużyny
- powinna zawierać możliwie dużo elementów gier i zabaw o charakterze integracyjnym
- dać możliwość zaprezentowania dorobku każdej z drużyn
- dostarczyć jak najwięcej wrażeń i przeżyć

WSPÓLNIE KU HARCERSKIEJ PRZYGODZIE

Po podjęciu decyzji współpracy i pierwszych kontaktach, należy zaplanować dalszą współpracę. W tym celu wspólnie z radą drużyny NS ustalcie:

- terminarz, miejsce i tematykę kolejnych wspólnych zbiórek
- odpowiedzialnych za ich przebieg i organizację
- ewentualny udział w HAL i HAZ

W NIEZNANYM ŚWIECIE

Rozdział, w którym znajdziesz garść praktycznych rad dotyczących codziennych spraw, z którymi spotkasz się w Nieznany Świecie.

Poniżej znajdziesz wiele praktycznych rad, które ułatwią normalne funkcjonowanie w Twojej drużynie niepełnosprawnego harcerza, zucha. Spróbuj nauczyć się patrzeć na otaczający świat „jego oczami”, unikniesz w ten sposób wielu „niespodzianek” i problemów organizacyjnych.

Nie każdy budynek (szkoła, dom kultury itp.) jest odpowiednio przystosowany do tego, aby mogli z niego korzystać ludzie niepełnosprawni fizycznie. Spróbuj wyobrazić sobie, że siedząc na wózku inwalidzkim, „zwiedzasz” budynek, w którym planujesz zajęcia.

Zwróć szczególną uwagę na:

- ścieżki, chodnik, dojście do drzwi wejściowych

- łagodny podjazd o nieśliskiej powierzchni
- drzwi wejściowe – szerokość, łatwość otwierania, wysokość położenia klamki, wysokość położenia zamka
- przejścia, korytarz – szerokość, przejezdność (możliwość manewrów)
- toalety – szerokość, pomieszczenie gdzie można wstawić krzesło, wysokość umieszczenia spłuczki, umywalki, lustra, uchwyty, przystosowanie muszli klozetowej

Niektórzy niepełnosprawni (upośledzeni umysłowo, z rozszczepionym kręgosłupem) potrzebują pomocy przy korzystaniu z toalety. Większość poradzi sobie w normalnej toalecie. Mogą wystąpić sytuacje, kiedy niepełnosprawny będzie potrzebował pomocy:

- aby stać lub siedzieć w toalecie
- przy myciu i wycieraniu
- przy zmienianiu lub używaniu różnego rodzaju urządzeń, torebek, pieluch

Czasami istnieje konieczność przeniesienia osoby niepełnosprawnej.

Zachowaj wtedy następujące zasady:

- jeśli masz problemy z kręgosłupem – nie rób tego!
- usuń przeszkody ze swojej drogi
- zapytaj osobę niepełnosprawną, czy ma jakieś wskazówki dla Ciebie
- powiedz jej, co zamierzasz zrobić
- dźwigaj obciążając biodra i kolana
- trzymaj osobę przenoszoną blisko siebie
- zatrzymaj się, odpocznij, ewentualnie poszukaj pomocy

O ile osoba niepełnosprawna jeździ na wózku inwalidzkim, postępuj w następujący sposób:

- zablokuj koła wózka
- unieś podnóżki
- ułóż jej kolana i stopy pomiędzy swoimi
- załóż jej ręce dookoła swojej szyi, rękami obejmij jej tułów

Przy wsiadaniu do samochodu:

- posadź osobę na krawędzi siedzenia
- włóż jej nogi do środka
- usadź ją tak, by siedziała wygodnie
- upewnij się, czy jest dobrze oparta

W czasie pomocy w ubieraniu i rozbieraniu postępuj w następujący sposób:

- nigdy nie ponaglaj
- zachęcaj osobę niepełnosprawną, aby wykonywała jak najwięcej czynności sama
- kiedy zdejmujesz coś przez głowę, najpierw uwolnij głowę, potem kolejno obie ręce

Niektórzy niepełnosprawni będą wymagali Twojej pomocy przy spożywaniu posiłków.

Pamiętaj, aby:

- być odprężonym i rozmownym
- kroić jedzenie na kawałki wielkości kęsa, nie za małe
- stój lub siedź naprzeciw osoby, którą karmisz, tak by wiedziała, co się dzieje
- utrzymuj osobę w pozycji pionowej
- dbaj o czystość

- przygotuj słomki do napojów